

Pestprotocol van De Boomgaard

Alle scholen van de stichting PCOU hebben het '*Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten*' ondertekend. In dit '*protocol*' worden de acties aangegeven, waarmee de school het pestgedrag zal proberen tegen te gaan. Verder zetten wij schoolbreed de methode Vreedzame School in.

Daarnaast geldt voor alle medewerkers binnen de stichting BCOU (Bureau christelijk onderwijs Utrecht) een gedragscode. Voor meer informatie: zie '*Gedragscode BCOU*' (december 2011) *dit ligt ter inzage bij de directie van De Boomgaard.*

3.1 Doel pestprotocol

Dit pestprotocol geeft de kinderen, de leerkrachten en de ouders c.q. verzorgers duidelijkheid over hoe er gehandeld wordt, wanneer er sprake is van pestgedrag.

Willen wij op De Boomgaard het pesten goed aanpakken, dan is een vijfsporenbeleid noodzakelijk:

- 1 de hulp aan het gepeste kind;
- 2 de hulp aan de het kind dat pest;
- 3 het mobiliseren van de rest van de groep;
- 4 de achtergrondinformatie en de adviezen aan de ouders c.q. verzorgers;
- 5 de achtergrondinformatie, de adviezen en het lesmateriaal voor de leerkrachten.

Pesten is een probleem, dat wij niet willen gedogen en waarvoor een inspanningsverplichting geldt. Wij willen alert zijn op het pestgedrag en zo nodig direct actie kunnen ondernemen.

3.2 Definitie van plagen en pesten

Bij De Boomgaard spreken wij over '*plagen*' wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te doen, vanuit een onschuldige sfeer.

Het gaat om een '*prikkelend*' spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een '*pedagogische waarde*': door elkaar zo nu en dan uit te dagen, leren de kinderen goed met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven bij conflictsituaties van pas komt en waar iedereen wel eens mee te maken zal krijgen. Plagen komt incidenteel voor.

We spreken over '*pesten*', wanneer het gedrag van uitdagen regelmatig plaats vindt; de veiligheid van de omgeving van het kind wordt daarbij aangetast. Pesten wordt als bedreigend ervaren en heeft een steeds terugkerend karakter.

Voorbeelden van pestgedrag

Het pesten kan op vele manieren voorkomen. Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

- *Verbale pesterijen*: Het vernederen, het schelden, het dreigen, het uitlachen, het belachelijk maken, bijnamen geven, geschreven briefjes over een ander voorlezen.
- *Fysiek geweld*: Het trekken, het duwen, het schoppen, het laten struikelen, het krabben, het bijten, het aan de haren trekken.
- *Intimidatie*: Het opwachten, het achterna lopen, de doorgang versperren, het in de val laten lopen, het dwingen om iets af te geven, een ander dwingen om bepaalde handelingen te verrichten.
- *Isolatie*: De steun zoeken bij andere kinderen om de gepeste uit te sluiten. Bijvoorbeeld het niet laten meedoen aan spelletjes, of het niet laten meelopen met de andere kinderen, of het niet worden uitgenodigd voor een verjaardagspartijtje.
- *Stelen of vernielen van bezittingen*: Het afpakken van schoolspullen, speelgoed of kleding e.d. Het beschadigen of het kapot maken van spullen van het gepeste kind.
- *Pesten via social media*: Opmerkingen maken en schelden op andere kinderen via Whatsapp, Facebook, Snapchat, Twitter e.d.
- *Venijn*: Bestaat uit relationele agressie. Dit kan zich uiten in: fluisteren, briefjes doorgeven, geheimen doorvertellen, groepjes vormen, konkelen, buitensluiten en negeren.

Oorzaken van het pestgedrag

Er kunnen verschillende oorzaken zijn van het pestgedrag. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- het voortdurend met elkaar de competitie willen aangaan;
- een voortdurende strijd om de macht in een groepje, de klas, op school of in de buurt;
- een voortdurend gevoel van anonimiteit (zich buitengesloten voelen);
- een problematische thuissituatie;
- het onzeker zijn en/of een negatief zelfbeeld hebben.

3.3 Opa aanpak

De OPA aanpak is een stappenplan om effectief en oplossingsgericht tegen het pesten op te treden. Uitgangspunt van deze methode

is dat het uiteindelijk niet helpt om te straffen

– *of te dreigen met* – maar dat het probleem ‘*met elkaar*’ opgelost dient te worden.

In eerste instantie neemt de leerkracht het kind dat gepest wordt apart en bespreekt het probleem. Nadat het kind toestemming heeft gegeven om van start te gaan met de ‘OPA aanpak’ gaat de leerkracht praten met de pester, de meelopers en een groep neutrale kinderen.

Onder begeleiding van de leerkracht gaan de kinderen ieder voor zich, iets bedenken om het gepeste kind te helpen. Het gaat er daarbij om, dat de kinderen heel praktische en concrete ideeën naar voren brengen, die ze zelf kunnen uitvoeren. Bij ons op De Boomgaard zijn meerdere leerkrachten getraind om met de 'OPA aanpak' te werken.

Als de 'OPA aanpak' is toegepast, worden alle betrokken ouders c.q. verzorgers op de hoogte gebracht en wordt door de leerkracht bij alle betrokken kinderen een aantekening in '*Parnassys*' gemaakt.

3.4 Hulp voor het gepeste kind

Hulp voor het gepeste kind kan naast de inzet van de 'OPA aanpak' ook nog bestaan uit het aanleren van bepaalde sociale vaardigheden, bijvoorbeeld om hun zelfvertrouwen te versterken zoals:

- het opkomen voor zichzelf;
- het communiceren en het confronteren;
- grenzen stellen;
- contact maken.

In overleg met de intern begeleider (IB-er), zal de leerkracht hier een plan voor opstellen. De ouders c.q. verzorgers zullen hier altijd van op de hoogte worden gebracht.

3.5 Aandachtspunten voor kinderen die pesten

De hulp voor het kind dat pest, kan naast de inzet van 'OPA aanpak' ook nog bestaan uit het leren van de volgende vaardigheden:

- het inleven in een ander;
- het natuurlijk leiderschap positief gebruiken;
- het kritisch kijken naar het eigen gedrag (als pester en/of meeloper);
- positieve vriendschappen sluiten;
- het op eigen benen kunnen staan;
- een luisterend oor positief gebruiken.

Deze hulp wordt gegeven door de leerkracht in overleg en samenwerking met de ouders c.q. verzorgers.

3.6 Extra mogelijkheden om in te zetten

Om het pestprobleem goed in beeld te krijgen en vervolgens oplossingen te kunnen vinden beschikt De Boomgaard over de volgende mogelijkheden:

- het opstellen van een '*sociogram*' (3.6.1);
- het inschakelen van externe hulpverlening (3.6.2);
- de schorsings- en verwijderingsprocedure in werking zetten (3.6.3).

3.6.1 Het sociogram

Om inzicht te krijgen in de dynamiek van de groep kan er worden besloten tot het afnemen van

een sociogram (= *het zichtbaar maken van sociale relaties en verbindingen in een groep*). Na afname van het 'sociogram' wordt het resultaat geanalyseerd door de leerkracht en de intern begeleider (IB-er). Daarna zijn er de volgende mogelijkheden:

- Het wisselen van plaats in de groep.
- Het instellen van een 'maatjessysteem' (waarbij de leerkracht twee kinderen aan elkaar koppelt die samen één opdracht moeten uitvoeren).
- Meer samenwerkend leren en opdrachten uitvoeren, dat noemen we op De Boomgaard 'coöperatieve werkvormen'. Deze hebben een positief effect op zowel de groeps-samenhang als op de leerresultaten. Dit geldt ook voor het aanbieden van energizers (= *oefeningen om energie te krijgen*) en groepsbindende activiteiten.
- Gesprekken met de groep aangaan, daarnaast worden eventuele nieuwe afspraken gemaakt. Deze worden dan aan de bestaande groeps-afspraken toegevoegd.
- Individuele gesprekken met de kinderen aangaan over hun rol en het uitspreken van wat er door de leerkracht van ze verwacht wordt.
- Met de ouders c.q. verzorgers bespreken wat er gebeurd is en de stappen toelichten die de school in deze volgt. De ouders wordt gevraagd, de actie tegen het pesten op school ook thuis te ondersteunen en voort te zetten.

3.6.2 Inschakelen van externe hulpverlening

Als het pesten niet ophoudt, kan externe hulp worden ingeschakeld, bijvoorbeeld door:

- het volgen van een groeps- of een individuele sociale vaardigheidstraining;
- het schoolmaatschappelijk werk;
- de schoolarts;
- de voorziening Zorgplatform: *zie bijlage 9 'Verklarende woordenlijst'*.

Het doel is om inzicht te krijgen in het ontstaan van het pestgedrag en om met alle betrokken partijen afspraken te maken over de begeleiding van de kinderen, de ouders c.q. verzorgers en de medewerkers op school.

Met als eindresultaat dat het pesten stopt!

3.6.3 Schorsings- en verwijderingsprocedure

In zéér uitzonderlijke gevallen – *wanneer alle andere vormen van maatregelen niet tot het gewenste resultaat hebben geleid* – is de directie van De Boomgaard bevoegd om een schorsings- en/of een verwijderingsprotocol in gang te zetten. Voor meer informatie: *zie bijlage 6 'Protocol schorsing en verwijdering van leerlingen PCOU'*.

3.7 Achtergrondinformatie en adviezen aan de ouders c.q. verzorgers

De ouders c.q. verzorgers worden altijd betrokken bij de aanpak van het pestprobleem op De Boomgaard.

Voor de ouders van het gepeste kind is het van groot belang dat de school werk maakt van het pestprobleem. Daarom moet er altijd overleg zijn tussen de school en de ouders over de aanpak van dit probleem.

De ouders c.q. verzorgers van het kind dat pest, moeten ook op de hoogte gesteld worden van dit pestprobleem. Hun kind vertoont in sociaal opzicht zorgwekkend gedrag en heeft extra begeleiding nodig vanuit de school, met de volledige medewerking van de ouders.

Meer informatie over het onderwerp '*pesten*' is te krijgen via:

- www.pestweb.nl
- www.aps.nl
- www.schoolenveiligheid.nl

Voor meer informatie over de schoolregels en de afspraken op De Boomgaard: zie het 'zorgplan', dit ligt ter inzage bij de directie.